

Amanda Arkiomaa, Marion Peltonen

Ohjaajan kokema väkivalta lastensuojelussa

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitaja (AMK)

Sairaanhoitotyön tutkinto- ohjelma

Opinnäytetyö

1.1.2024

Tekijä	Amanda Arkiomaa ja Marion Peltonen
Otsikko	Ohjaajan kokema väkivalta lastensuojelussa
Sivumäärä	35 sivua + 3 liitettä
Aika	20.12.2023
Tutkinto	Sairaanhoidtaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Sairaanhoidotyön tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Lehtori, Marianne Sipilä
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on syventyä ohjaajien kokemaan väkivaltaan lastensuojelutyössä ja ymmärtää, mitkä tekijät altistavat heidät väkivallalle. Tavoitteena on paitsi tuoda esille väkivallan eri ilmenemismuotoja, myös tarjota tietoa siitä, miten työympäristö, ammatilliset- ja henkilökohtaiset tekijät voivat vaikuttaa väkivallan riskien muodostumiseen.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Aineisto on haettu tutkimuskysymysten pohjalta CINAHL Complete (Ebsco) sekä PubMed tietokannoista. Valitut tutkimukset (n= 7) analysoitiin induktiivisellä sisällönanalyysillä. Katsauksessa on kaksi tutkimuskysymystä, joihin haimme analyysissa vastauksia. Alaluokkia muodostui yhteensä (n=82) joista muodostui (n= 13) yläluokkaa.</p> <p>Opinnäytetyön merkittävimpänä tuloksena nousee esiin huolestuttava havainto lastensuojeluohjaajien kohtaamasta väkivallasta työssään. Useat ohjaajat ovat raportoineet kokeneensa väkivaltaa uransa aikana, ja tämä ilmiö ilmenee erityisesti uhkailuna sekä fyysisenä väkivaltana, kuten lyömisenä ja potkimisena. Väkivallan kohtaaminen työssä on vakava haaste, joka vaikuttaa suoraan työntekijöiden hyvinvointiin ja työturvallisuuteen.</p> <p>Tutkimustulosten valossa voidaan tunnistaa monia tekijöitä, jotka altistavat lastensuojeluohjaajia väkivallalle. Erityisesti yksilön ominaiset piirteet ja työntekijän koulutustaso nousevat esiin keskeisinä tekijöinä väkivallan kohtaamisessa. On tärkeää ymmärtää näiden tekijöiden rooli väkivallan kontekstissa, jotta voidaan kehittää tehokkaita ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja turvallisuuskäytäntöjä lastensuojeluohjaajien työympäristössä.</p> <p>Opinnäytetyö tarjoaa tietoa väkivallan monimuotoisuudesta ja sen vaikutuksista lastensuojeluohjaajiin. Käsittelemällä väkivallan altistavia tekijöitä ja niiden monisyistä luonnetta, opinnäytetyö pyrkii edistämään ymmärrystä ja tietoisuutta tästä vakavasta ongelmasta. Keskeisenä jatkokehityksenä onkin tarpeen kehittää suunnitelmallisia toimenpiteitä, jotka voivat vähentää väkivallan esiintymistä, tukea ohjaajien hyvinvointia ja parantaa lastensuojeluohjaajien työoloja. Lastensuojeluohjaajien työturvallisuutta tulisi parantaa ja työntekijöille tulisi luoda työympäristö, joka edistäisi heidän työhyvinvointia. Koulutusta tulisi vahvistaa ja fyysistä turvallisuutta parantaa. Työyhteisöjen tulisi luoda kunnon tukijärjestelmät ja ottaa riskien arviointi käyttöön ja vahvistaa moniammatillista yhteistyötä.</p>	
Avainsanat	Lastensuojelu, Väkivalta, Työturvallisuus, Työhyvinvointi, Riskitekijät

Author	Amanda Arkiomaa and Marion Peltonen
Title	Employees experienced violence in child protection 3
Number of Pages	35 pages + 3 appendices
Date	20.12.2023
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Instructors	Lecturer, Marianne Sipilä
<p>The purpose of this thesis is to delve deeper into the violence experienced by counselors in child protection work and to understand which factors expose them to violence. The goal is not only to highlight the different manifestations of violence, but also to provide information on how the work environment, professional and personal factors can affect the formation of risks of violence.</p> <p>The thesis has been implemented as a descriptive literature review. The material has been retrieved from the CINAHL Complete (Ebsco) and PubMed databases based on the research questions. The selected studies (n= 7) were analyzed using inductive content analysis. There are two research questions in the review, to which we sought answers in the analysis. There were a total of (n=82) subclasses, of which (n= 13) upper classes were formed.</p> <p>The most significant result of the thesis emerges as a disturbing observation about the violence child protection counselors face in their work. Several instructors have reported that they have experienced violence during their careers, and this phenomenon manifests itself especially in the form of threats and physical violence, such as hitting and kicking. Encountering violence at work is a serious challenge that directly affects employees' well-being and job security.</p> <p>In the light of the research results, it is possible to identify many factors that expose child protection counselors to violence. In particular, the characteristic features of the individual and the employee's level of education emerge as key factors in encountering violence. It is important to understand the role of these factors in the context of violence in order to develop effective preventive measures and safety practices in the work environment of child protection counselors.</p> <p>The thesis offers information about the diversity of violence and its effects on child welfare supervisors. By addressing the predisposing factors of violence and their multi-cause nature, the thesis aims to promote understanding and awareness of this serious problem. As a key further development, it is necessary to develop planned measures that can reduce the occurrence of violence, support the welfare of counselors and improve the working conditions of child welfare counselors. The job security of child protection counselors should be improved and a work environment should be created for employees that would promote their well-being at work. Training should be strengthened and physical security should be improved. Work communities should create proper support systems and introduce risk assessment and strengthen multiprofessional cooperation.</p>	
Keywords	Child protection, Violence, Occupational safety, Occupational well-being, Risk factors

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet	2
2.1	Lastensuojelu	2
2.1.1	Lastensuojelulaki	2
2.1.2	Sijoitus ja huostaanotto	2
2.1.3	Työskentely lastensuojelussa	3
2.1.4	Lapsiin kohdistuvat rajoitustoimenpiteet lastensuojelussa	3
2.2	Väkivallan määritelmä	4
2.2.1	Väkivalta lastensuojelussa	5
2.2.2	Väkivallan syitä lastensuojelussa	6
2.3	Työpaikkaväkivalta ja työturvallisuus	6
2.4	Lapsen käytöshäiriöt	7
3	Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	7
4	Menetelmät	8
4.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	8
4.2	Aineiston haku ja valinta	8
5	Tulokset	13
5.1	Minkälaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet?	13
5.1.1	Uhkailu ja sanallinen väkivalta	14
5.1.2	Fyysinen väkivalta	14
5.1.3	Väkivallan todistaminen	15
5.1.4	Väliintulo	15
5.1.5	Psyykkiset vaikutukset	15
5.1.6	Taloudellinen väkivalta	15
5.2	Minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle?	15
5.2.1	Yksilön ominaisuudet	16
5.2.2	Työntekijän koulutus	17
5.2.3	Esihenkilöiden toiminta	17

	5
5.2.5 Asiakkaiden piirteet	18
5.2.6 Työn haastavat tekijät	18
5.2.7 Työpaikalla vietetty aika	19
6 Pohdinta	20
6.1 Tulosten tarkastelu	20
6.1.1 Ohjaajien kokeman väkivallan muodot	20
6.1.2 Väkivallalle altistavat tekijät	21
6.2 Luotettavuus	22
6.3 Eettisyys	22
6.4 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	23

Lähteet

Liitteet

Liite 1. Tiedonhakuhaastattelut

Liite 2. Valitut artikkelit

Liite 3. Sisällönanalyysi

1 Johdanto

Lastensuojelulaitoksessa ohjaajalla on oikeus väkivallattomaan ja turvalliseen työympäristöön. Sosiaalialalla uhka- ja väkivaltatilanteita kohdataan kuitenkin keskimääräistä enemmän. Talentian selvityksessä käy ilmi, että jopa joka viides sosiaalialalla työskentelevä korkeakoulutettu on kokenut työaikana väkivaltatilanteita tai sen uhkaa. Selvityksen mukaan lastensuojelulaitoksissa tapahtuvaa ohjaajaan kohdistuvaa sanallista väkivaltaa, kuten pilkkaa, loukkaamista, arvostelua ja nimittelyä on kokenut puolet työntekijöistä. (Hoikkala ja Kuokkanen 2017.)

Työntekijöiden kokema väkivalta ei ole osoittautunut ongelmaksi vain Suomessa, vaan sitä on tutkittu maailmanlaajuisesti. Sosiaalityöntekijöihin kohdistuvasta väkivallasta on tullut ammatin luontainen riski ja aivan liian monet sosiaalityöntekijät, ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat menettäneet henkensä työpaikkaväkivallan vuoksi. Vuonna 2004 NASW:n eli National Association of Social Workersin tekemässä tutkimuksessa selvitettiin, että tutkimukseen osallistuneista 10 000 laillistetusta sosiaalityöntekijästä 44 % ilmoittivat kohtaavansa henkilökohtaisen turvallisuuden uhkaa ensisijaisessa työpaikassaan ja 30 % vastaajista katsoi, että heidän työnantajansa eivät käsitelleet turvallisuuskysymyksiä riittävästi. Väkivalta sosiaalityöntekijöitä kohtaan on yhä edelleen kasvava ilmiö. (NASW 2023.)

Aihealueen kirjallisuudesta käy ilmi, että lapsen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen voi lisätä väkivallan uhkaa. Lastensuojelussa ollaan vahvasti tekemisissä näiden kysymysten kanssa ja työntekijät joutuvat pohtimaan, missä menee raja lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimenpiteiden käytön ja tavanomaisten kasvatustoimenpiteiden välillä (Hoikkala ja Kuokkanen 2017.)

Opinnäytetyö perustuu kiinnostukseen perehtyä lastensuojelutyössä työntekijöiden kokemaan väkivaltaan. Opinnäytetyö toteutetaan kirjallisuuskatsauksena, jossa tutkimme minkälaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet työssään lastensuojelussa, sekä käymme läpi heidän toimintaansa näissä tilanteissa. Aihetta ei ole rajattu keskittymään tiettyyn lastensuojeluyksikköön. Kokemustietoa on kerätty eri lähteistä monelta eri sosiaalialan ammattiryhmältä. Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

2 Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet

2.1 Lastensuojelu

Suomen THL:n lastensuojelun käsikirjan mukaan ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista ja kasvatuksesta lepää lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla. Suomessa viranomaisilla on velvollisuus tarvittaessa tarjota tukea lapsen huoltajille kasvatustehtävissä. Mikäli tilanne vaatii, lapsi ja perhe ohjataan lastensuojelun piiriin (THL 2023a.) ”Lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen oikeuksia ja lastensuojelun tehtävänä on edistää lasten hyvinvointia ja ehkäistä ongelmia monilla erilaisilla yhteiskunnallisilla toimilla.” (Lastensuojelulaki 417/2007). Lastensuojelu tulkitaan laajasti sellaiseksi toiminnaksi, joka keskittyy erityisesti lasten suojelemiseen eikä ole pelkästään lastensuojeluviranomaisten vastuulla. Lastensuojelulla voidaan karkeasti jaotella kolmeen perustehtävään: ensinnäkin vaikuttaminen lasten yleisiin kasvuoloihin, toiseksi vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja kolmanneksi varsinaisen lasten suojelutehtävän toteuttaminen (THL 2023a.)

2.1.1 Lastensuojelulaki

Lastensuojelulaki on säädetty Suomen perustuslaissa. Suomen lastensuojelulakia sitovat YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus lapsen oikeuksista (Yleissopimus 60/1991.), sekä Euroopan ihmisoikeussopimus (Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999.)

Lastensuojelulakia sovelletaan eri lastensuojelun organisaatioissa. Lastensuojelulailla pyritään turvaamaan lasten oikeudet turvalliseen kasvuun ja kehitykseen. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lastensuojelun lainsäädännön valmistelusta ja sen yleisestä ohjauksesta. (STM 2023.) ”Lain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.” (Lastensuojelulaki 417/2007 § 1.)

2.1.2 Sijoitus ja huostaanotto

Sijoitus tarkoittaa lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle, esim. perhehoitoon, kun koti ei ole turvallinen. Huostaanotto rajoittaa vanhemman oikeuksia, siirtäen vastuun lapsen asioista sosiaalityöntekijälle. Huostaanotto ei ole lopullinen ratkaisu Suomessa, vaan tilannetta arvioidaan vuosittain. Sijoitus on hoitomuoto, huostaanotto rajoittaa vanhempien

päätösvaltaa, mutta he voivat osallistua lapsen asioita koskevaan päätöksentekoon. (Tiessalo 2019.) Sosiaalityöntekijä valmistelee lapsen sijoittamisen ja valitsee lapselle sijaishuoltopaikan. Lapsi voidaan Suomessa sijoittaa perhehoitoon, ammatilliseen perhekotiin, lastensuojelulaitokseen tai muuhun lapsen tarpeiden mukaiseen hoitoon. (THL 2023d).

Lastensuojelulaissa huostaanoton järjestämisen perusteiksi luetaan puutteet lapsen huolenpidossa niin, että lapsen kasvuolosuhteet ja/tai terveys vaarantuvat vakavasti, sekä lapsi käyttää päihteitä vaarantamalla omaa kasvua ja kehitystään tai suorittaa rikollista toimintaa. (Lastensuojelulaki 417/2007 § 40.)

2.1.3 Työskentely lastensuojelussa

Lastensuojelussa työskentelee monia eri ammattiryhmien edustajia. Lastensuojelu organisaationa on taas hyvin vanha ja nykyinen lastensuojelu toiminta eroaa paljon siitä mitä se oli vielä sata vuotta sitten. Lastensuojelun alkuperäisenä tarkoituksena oli auttaa köyhiä ja hylättyjä lapsia. (Šumanović-Glamuzina & Jerković-Raguž & Brzica 2020.) Lastensuojelun yksiköstä riippuen henkilökunnan määrän täytyy olla riittävä, eli vähintään seitsemän hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa työntekijää laitosta kohden. Jos työntekijä asuu yhdessä lasten tai nuorten kanssa, voidaan silloin henkilöstön määrästä poiketa. Lastensuojelussa työskentelevän henkilökunnalla tulee olla riittävä pätevyys tehtävänsä. (THL 2023d.)

2.1.4 Lapsiin kohdistuvat rajoitustoimenpiteet lastensuojelussa

Eriyishuollossa, kuten laitospalveluissa voidaan käyttää rajoitustoimenpiteitä. Rajoitustoimenpiteitä voidaan käyttää, kun henkilö ei kykene tekemään hoitoaan ja huolenpitoaan koskevia ratkaisuja eikä ymmärrä käyttäytymisensä seurauksia. Lastensuojelu yksikössä tarvittavia rajoitustoimenpiteitä ovat esimerkiksi aineiden ja esineiden haltuunotto, henkilötarkastus, valvottu liikkuminen, poistumisen estäminen ja kiinnipito. Työntekijään kohdistuvassa väkivaltatilanteissa usein turvaudutaan kiinnipitoon. (THL 2023b.) Kiinnipitäminen toteutetaan lastensuojelussa Lastensuojelulain mukaan. Kiinnipitämisellä tarkoitetaan lapsen oman turvallisuuden tai muiden samassa tilassa/tilanteessa olevien henkilöiden kannalta välttämätöntä lapsen fyysistä kiinnipitoa. Lapsen toiminnan tulee olla vaaraksi ympäristölle ja omaisuudelle, jotta kiinnipitäminen voidaan toteuttaa. Kiinnipito on välineetöntä ja kiinnipidon tulee olla luonteeltaan hoidollista. (THL 2023c.)

Kiinnipitoa ei saa toteuttaa missään tilanteessa ennakoivana toimenpiteenä ja se tulee lopettaa välittömästi, kun sille ei ole enää tilanteessa tarvetta. Lastensuojelulaissa on oma kohtansa kiinnipidolle. Kiinnipitämisen liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä (Lastensuojelulaki §68).

2.2 Väkivallan määritelmä

WHO:n antaman määritelmän mukaan väkivalta viittaa tahalliseen fyysisen voiman tai vallan käyttöön tai sen uhkaamiseen. Tällainen toiminta voi kohdistua yksilöön itseensä, toiseen ihmiseen, ihmisyhteisöön tai ihmisryhmään. Väkivalta voi johtaa tai on erittäin todennäköistä, että se johtaa kuolemaan, fyysiseen tai psyykkiseen vammautumiseen, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. (Krug & Dahlberg & Mercy & Zwi & Lozano 2003:21.)

Väkivaltaisten tekojen luonne voidaan jakaa neljään eri tyyppiin, joita ovat fyysinen, psyykkinen, seksuaalinen ja perustarpeiden tyydyttämisen estäminen tai laiminlyönti. (THL 2023e.) Väkivalta voidaan jaotella kolmeen laajaan luokkaan sen perusteella, kuka tai mikä taho on väkivallan tekijä. Nämä luokat ovat ihmisen itseensä kohdistama väkivalta, ihmisten välinen väkivalta sekä kollektiivinen väkivalta. Ihmisen itseensä kohdistuva väkivalta tarkoittaa väkivaltaisista tekoja, jotka kohdistuvat yksilöön itseensä. Ihmisten välinen väkivalta liittyy tilanteisiin, joissa yksilöt käyttävät väkivaltaa toisia ihmisiä kohtaan. Kollektiivinen väkivalta puolestaan kattaa väkivallan, joka ilmenee suuremmissa yhteisöissä tai ryhmissä, kuten yhteiskunnallisissa konflikteissa tai joukkotapahtumissa. (Krug ym. 2003:23–24) Opinnäytetyömme keskittyy ihmisten väliseen väkivaltaan, joka voidaan jakaa vielä kahteen alaryhmään: lähisuhdeväkivalta ja yhteisöllinen väkivalta. Lähisuhdeväkivaltaa tapahtuu yleensä kotioloissa perheen tai pariskunnan välillä kohdistuen jo entuudestaan tuttuun henkilöön. Lähisuhdeväkivalta kohdistuu useammin naisiin ja lapsiin ja voi olla muodoltaan henkistä, fyysistä tai seksuaalista. (Siltala 2022: 1015–1019). Yhteisöllinen väkivalta viittaa väkivaltaan, joka tapahtuu kodin ulkopuolella ihmisten välillä, jotka eivät välttämättä tunne toisiaan. Tämä voi sisältää tilanteita, joissa väkivaltaa esiintyy eri yhteisöissä tai julkisilla paikoilla. Esimerkkinä tällaisesta yhteisöllisestä väkivallasta mainitaan työpaikalla koettu väkivalta, joka on tutkittu opinnäytetyössä. Työpaikalla koettu väkivalta voi sisältää erilaisia tilanteita, joissa työntekijä joutuu väkivallan uhriksi kollegoiden, esimiesten tai asiakkaiden taholt. (Krug ym. 2003:23.)

2.2.1 Väkivalta lastensuojelussa

Sosiaalialalla, etenkin lastensuojelulaitoksissa toimivat ohjaajat kokevat väkivaltaa työssään. Yleisimmin väkivalta kohdistuu 25–44 -vuotiaisiin ohjaajiin ja väkivaltatilanteita kokevat keskimääräisesti enemmän naiset, kuin miehet. (Rantaeskola & Hyyti & Kauppila & Koskelainen 2015: 9.)

Talentian tekemän selvityksen mukaan väkivaltakokemukset vaihtelevat työpaikan mukaan. Lastenkodeissa jopa puolet työntekijöistä kohtaavat viikoittain sanallista väkivaltaa, kuten pilkkaamista, loukkaamista, arvostelua ja nimittelyä. (Hoikkala & Kuokkanen 2017).

Työväkivalta on kuitenkin monimuotoista ja sen uhriksi joutunut voi kokea uhkailua joko sanallisesti tai ei- sanallisesti fyysisellä väkivallan uhkailulla. Paikkojen rikkominen tai sillä uhkailu luetaan myös työväkivallan uhkaksi. Työntekijän kohtaama väkivalta nuoren taholta voi olla joko henkistä tai fyysistä. Henkiseksi väkivallaksi luokitellaan esimerkiksi haukkuminen ja nimittely. Fyysisellä työväkivallalla tarkoitetaan esimerkiksi raapimista, potkimista ja lyömistä. Työntekijät ovat kuvanneet työväkivallan lastensuojelulaitoksissa sisältävän erilaisia muotoja uhkailusta fyysiseen satuttamiseen. (Hoikkala & Kuokkanen 2017.) Vainoaminen on myös yksi väkivallan muoto, minkä kohteeksi moni lastensuojelussa toimiva työntekijä joutuu. Vainoamisen syy voi olla suoraa seurausta sosiaalityöntekijän työstä tai se voi olla verkostoitunutta asiakasuhritta tätä auttavalle sosiaalityöntekijälle. (Työpoliittinen aikakauskirja 2017: 47.)

Lastensuojelun työntekijällä on oikeus turvalliseen ja väkivallattomaan työympäristöön, sekä hänen velvollisuutensa on lapsen edun turvaaminen. Työntekijällä on oikeus lapsen kiinnipitämiseen poikkeavissa tilanteissa. Kiinnipitotilanteissa lapsi saattaa kuitenkin kokea tulleensa satutetuksi, jopa väkivallan kokijaksi työntekijän taholta. Kiinnipitotilanteet pyritään toteuttamaan hienovaraisesti, mutta niistä voi kuitenkin jäädä lapselle jälkiä, kuten mustelmia ja nirhaumia. (Hoikkala & Kuokkanen 2017.)

Talentian selvitys katsoo, että avo- ja laitoshuollossa on tulevaisuudessa lisättävä työntekijäresursseja ja parannettava työsuojelun valvontaa. Yksiköissä on otettava käytäntöön väkivallan hallintaan, ehkäisyyn ja jälkipuintiin sopivia menetelmiä (Talentia 2021.) Työolosuhteet on järjestettävä niin, että väkivaltatilanteet ja väkivallan uhka voidaan

mahdollisuuksien mukaan ennaltaehkäistä. Työpaikalla on oltava myös väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt. (Työturvallisuuslaki 28.03/738 §27.)

2.2.2 Väkivallan syitä lastensuojelussa

Väkivallan syitä lapsen käytöksessä on tutkittu paljon. Monesti lapsen väkivaltainen käytös johtuu lapsen tavasta käsitellä haastavia tilanteita. Moni lastensuojelun työntekijä kokee, että väkivaltainen käytös on asiakkaan avunhuuto tilanteessa, jossa hän ei osaa toimia muuten. (Lamothe & Couvrette & Lebrun & Yale-Soulière & Roy & Guay & Geoffrion. 2018.) Lapset voivat kohdistaa väkivaltaa toisiin lapsiin tai aikuisiin, mikä voi johtua esimerkiksi kokemastaan kaltoinkohtelusta tai traumaattisista kokemuksista. Ympäristötekijät myös vaikuttavat lapsen käytökseen. Lapset, jotka kasvavat köyhyydessä tai sosiaalisesti epävakaisessa ympäristössä, ovat alttiimpia väkivallalle. Jotkin kulttuurit voivat myös hyväksyä tai jopa edistää väkivaltaa, mikä voi altistaa lapset väkivallalle. (Viemerö 2006.) Työtaakka on yksi suurimmista työväkivallalle altistavista tekijöistä. Nuorille lastensuojelussa työskenteleville työntekijöille asiakasväkivallan kokeminen on todennäköisempää kuin vanhemmille työntekijöille. Kokemus on yksi suojaava tekijä väkivaltatilanteissa. Omaisuuteen kohdistuva väkivalta on yleisemmin kohdistettu naistyöntekijöihin (Manninen 2018:15.)

2.3 Työpaikkaväkivalta ja työturvallisuus

Työväkivallalla tarkoitetaan työtehtävien, työmatkojen, tai työhön liittyvissä oloissa tapahtuvan väkivallan tai sen uhkan kohteeksi joutumista. Väkivalta voi olla sanallista tai fyysistä. Väkivalta vaarantaa työntekijöiden turvallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden. Väkivaltaa voi tapahtua yhteen tai useampaan työntekijään kohdistuen.

Työpaikkaväkivallalla tarkoitetaan yleensä työtehtävien hoitamisen aikana koettua fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa (STM 2014: 9–10.) Työväkivallaksi luetaan myös tilanteet, jotka epäsuorasti kohdistuvat työntekijän perheeseen tai läheisiin. (THL 2023c.)

Työturvallisuus on erittäin tärkeä asia, joka varmistaa työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin säilymisen työpaikalla. Tämä puolestaan edistää tehokasta työskentelyä ja auttaa välttämään loukkaantumisia ja muita onnettomuuksia. Fyysiset työolosuhteet liittyvät esimerkiksi työvälineiden turvallisuuteen ja ergonomiaan, joka varmistaa, että työskentelyasento on oikea ja välttää fyysistä rasitusta ja vammoja. Psykkiset työolosuhteet

ovat myös tärkeitä, koska ne liittyvät työntekijän henkiseen hyvinvointiin ja työkuormituksen hallintaan. Sosiaaliset työolosuhteet ovat myös tärkeitä, koska ne koskevat työyhteisön vuorovaikutusta ja henkilöstön keskinäisiä suhteita, jotka voivat vaikuttaa työpaikan ilmapiiriin ja työntekijöiden hyvinvointiin. Kaikki nämä tekijät yhdessä varmistavat sen, että työpaikka on turvallinen ja terveellinen paikka työskennellä. (Työturvallisuus 2023.)

2.4 Lapsen käytöshäiriöt

Lasten ja nuorten käytöshäiriöt ovat erilaisia häiriöitä, jotka ilmenevät pitkäkestoisena käytöksenä, joka poikkeaa ikätasosta. Tämä käytös voi olla uhmakasta, aggressiivista tai epäsosiaalista ja se voi aiheuttaa ongelmia lapsen sosiaalisissa suhteissa ja suoriutumisessa. Käytöshäiriöihin liittyy usein kehityksellisiä ongelmia, muita sairauksia ja psykososiaalista rasitusta. Käytöshäiriöitä voidaan ehkäistä auttamalla lapsia kehittämään tunteidenhallinta-, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä käyttämällä myönteisiä kasvatustapojia. Riskitekijöitä voidaan myös lievittää tai poistaa, mikä auttaa ehkäisemään käytöshäiriöitä. (Käytöshäiriöt (lapset ja nuoret) 2018).

Lapsien käytöshäiriöille löytyy paljon syitä. Lastensuojelun piiriin päätyvillä lapsilla on ominaisia monet eri käytöshäiriöt, jotka voivat vaikuttaa lasten ja heidän vanhempiensa välisiin ongelmiin. On tutkittu, että noin viidenneksellä täysi-ikäisistä nuorista on diagnosoitu jossain vaiheessa heidän lapsuutensa aikana jokin psykiatrinen- tai käyttäytymishäiriö. (Hiilamo & Keski-Säntti & Pirkola & Lallukka & Kääriälä 2023: 369).

Henkilöt, jotka tarvitsevat erityistä tukea, voivat olla alttiimpia riidoille ja tappeluille, joutua kiusatuiksi tai kiusata muita. He voivat puuttua empatiakyvystä, ilmeiden ja eleiden tunnistamisesta ja syys-seuraussuhteiden ymmärtämisestä. Heille voi olla vaikeaa hahmottaa omaa ja toisen henkilön kehoa ja kunnioittaa toisen henkilön rajoja. Erityistä tukea tarvitsevat lapset voivat olla myös tunkeilevia ja koskettaa muita sopimattomalla tavalla, eivätkä välttämättä ymmärrä sopimattoman käytöksen seurauksia. Tästä syystä he tarvitsevat säännöllistä ja konkreettista harjoitusta sosiaalisiin tilanteisiin ja kuvitteellisiin vaaratilanteisiin osallistumiseen. (Lajunen, Andell, Ylenius- Lehtonen 2019:17.)

3 Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ohjaajien kokemaa väkivaltaa lastensuojelutyössä. Tavoitteena on lisätä tietoa alan ammattilaisille väkivaltaisuudesta lastensuojelussa.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Minkälaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet?
2. Minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle?

4 Menetelmät

4.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Tämä opinnäytetyö toteutetaan kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kuvaileva kirjallisuus katsaus eli narratiivinen katsaus on kirjallisuuskatsauksen muoto, joka pyrkii kuvailemaan mahdollisimman selkeästi aikaisempia tutkimuksia aiheista. Katsaustyyppi voi pyrkiä kuvailemaan aihetta uusimpien tutkimusten, tutkimusprosessien ja tutkimusten menetelmällisiin elementteihin. (Stolt & Axelin & Suhonen 2015:9.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yleisesti käytetty kirjallisuuskatsauksen muoto. Siinä voidaan käyttää laajasti eri aineistoja. Tutkittava ilmiö pystytään kuvaamaan laaja-alaisemmin kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa kuin esimerkiksi systemaattisessa katsauksessa tai meta-analyysissä. (Stolt ym. 2015: 9–17.)

4.2 Aineiston haku ja valinta

Aineiston hakuun on käytetty useita eri tietokantoja, kuten CINAHL Complete, Medic & PubMed. Edellä mainituista tietokannoista on etsitty kansainvälisiä artikkeleita.

Englanninkielisinä hakusanoina on toiminut mm. child protection, violence, child welfare, client- prepertrated, ja social worker. Eri hakusanoja yhdisteltiin “AND”, “OR”, sekä “NOT” avulla. Myös avoimilla lausekkeilla kuten “ Violence against workers in child welfare” etsittiin tutkimuksia. Hakusana vaihtoehtoja lastensuojelu, vakivalta, sijaishuolto ja työpaikkaväkivalta on käytetty etsiessä suomenkielisiä artikkeleita ja tutkimuksia Medicistä. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit kuvataan taulukossa (taulukko .1).

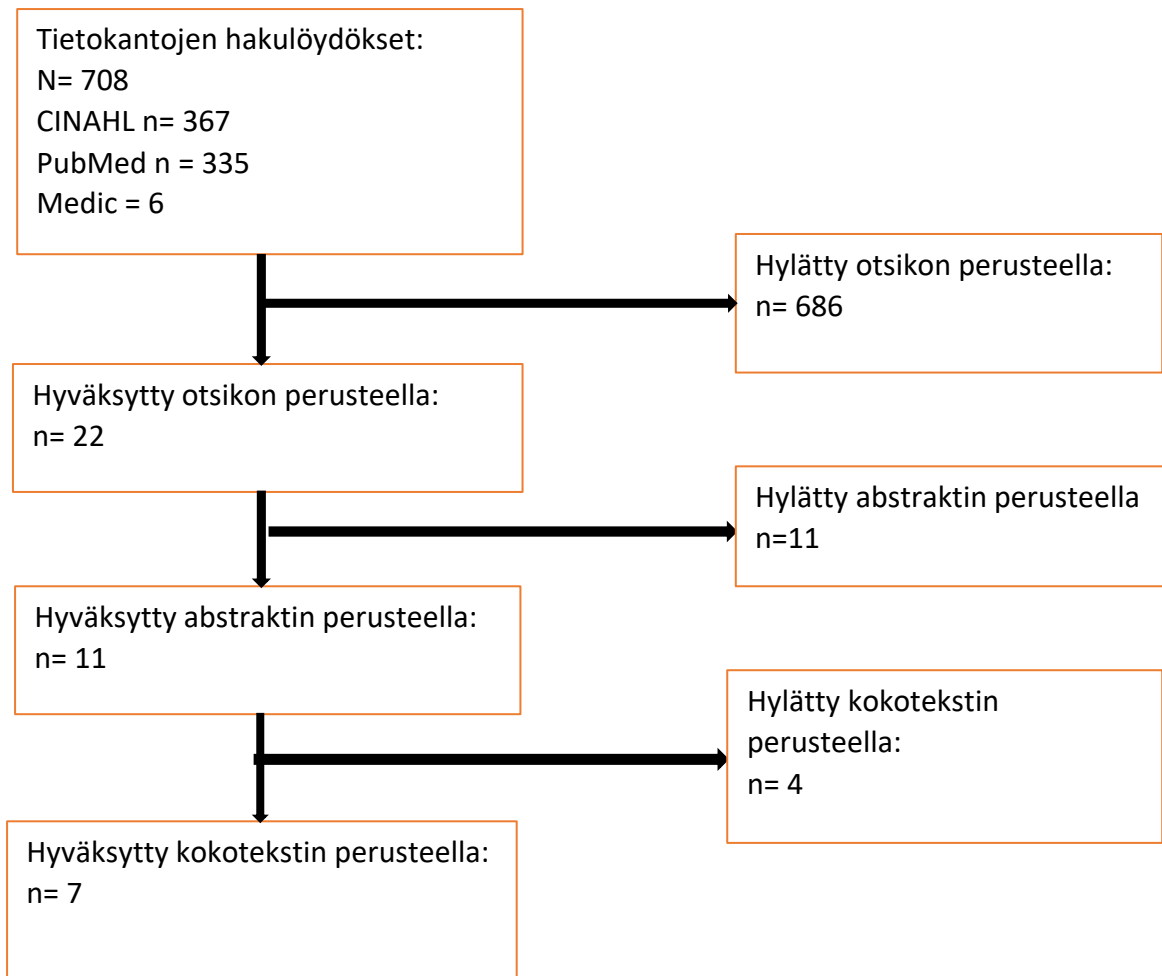
Taulukko 1. Sisään- ja poissulkukriteerit

sisäänottokriteerit	poissulkukriteerit
Koko teksti saatavilla	Koko teksti ei saatavilla

Tutkimus vastaa tutkimuskysymyksiin	Tutkimus ei vastaa tutkimuskysymyksiin
Aihe käsittelee työntekijään kohdistuvaa väkivaltaa	Aihe käsittelee lapsen kohdistuvaa väkivaltaa
Julkaistu vuosina 2015–2023	Ennen vuotta 2015 julkaistut
Kieli englanti tai suomi	Kieli muu kuin englanti tai suomi
Työntekijän näkökulma	Asiakkaan näkökulma

Tiedonhaku aloitettiin tekemällä hakukantojen tietokantahaku eri hakusanayhdistelmillä, mikä tuotti yhteensä 708 hakurajauksia vastaavaa osumaa. Hakutulokset käytiin läpi otsikkotasoisesti ja sen perusteella valittiin 22 artikkelia tarkempaan tarkasteluun. Niistä puolet karsiutui abstraktin perusteella pois ja lopulta luettavaksi päätyi 11 artikkelia. Lopulliseen katsaukseen valittiin yhteensä 7 sisällöltään tutkimuskysymyksiin vastaavaa artikkelia. Tiedonhaun valintaprosessin eteneminen on kuvattu kaaviossa 1. PRISMA-vuokaavio.

Kaavio 1. Tiedonhaun valintaprosessi (PRISMA-vuokaavio).

4.3 Analyysimenetelmä

Opinnäytetyö toteutetaan käyttäen induktiivista sisällönanalyysiä. Induktiivinen analysointi tarkoittaa aineistolähtöistä aineistojen analysointia. Siihen sisältyy analyysiyksikön valinta, aineistoon tutustuminen ja pelkistäminen, sekä aineiston luokittelu, tulkinta ja luotettavuuden arviointi. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013: 166–167.) Induktiivisessa sisällönanalyysissä aineisto jaetaan ensin pienempiin yksiköihin, kuten lauseisiin tai sanoihin. Sen jälkeen luetaan läpi kaikki yksiköt ja etsitään niistä yleisempiä teemoja ja käsitteitä. Teemat ja käsitteet nousevat aineistosta itsestään, eivätkä ne ole tutkijan ennalta määrittelemiä. Analyysin tavoitteena on ilmiön kuvaaminen ja sen esittäminen laadukkaana tiivistelmänä. Induktiivisessa sisällönanalyysissä edetään aineiston ehdoilla. Teemat ja käsitteet kirjataan ylös ja järjestellään luokkiin ja alaluokkiin. Analyysin lopputuloksena syntyy käsitekartta tai teorialähtöinen viitekehys, joka kuvaa tutkittavan ilmiön rakennetta ja merkityksiä. (Kyngäs & Elo & Pölkki & Kääriäinen & Kanste. 2011: 138–148.)

Tutkimuksen analyysivaihe alkoi tutkimusartikkelien huolellisella läpiluvulla. Tämän jälkeen käytimme eri värejä merkitsemään alkuperäislausekkeita, jotka vastasivat kutakin tutkimuskysymystä. Näiden alkuperäislausekkeiden jälkeen tehtiin käänös suomeksi. Kaikki käänökset sitten koottiin samaan taulukkoon ja tiivistettiin. Tämä pelkistämistoimenpide on tärkeä, jotta aineisto voidaan ryhmitellä ja analysoida edelleen. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä voidaan esittää kysymyksiä, jotka liittyvät tutkimuskysymyksiin, mikä auttaa aineiston tiivistämisessä ja analysoinnissa. (Janhonen 2003: 23-28.)

Pelkistysten valmistuttua järjestimme alkuperäiset ilmaukset kahteen erilliseen taulukkoon. Jokaiselle tutkimuskysymykselle laadittiin oma taulukonsa, mikä auttoi selventämään, mitkä alkuperäiset ilmaukset liittyvät kuhunkin tutkimuskysymykseen. (Janhonen 2003: 23-28.) Tämä järjestely helpotti huomattavasti ymmärtämään, miten eri alkuperäisilmaukset vastaavat eri tutkimuskysymyksiin.

Kun alkuperäisilmaukset oli tiivistetty, seuraava vaihe oli luokitella ne eri alaluokkiin. (Janhonen 2003: 23-28.) Taulukossa 2 näytetään esimerkki siitä, miten ensimmäisen tutkimuskysymyksen alaluokat muodostettiin.

Taulukko 2. Esimerkki ensimmäisen tutkimuskysymyksen alaluokan muodostumisesta. Ensimmäinen tutkimuskysymys on "Millaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet?".

Suora lainaus	Suomennettu lainaus	Pelkistys	Alaluokka
"The majority of participants had been threatened by a hostile or intimidating parent or client (61%) in the previous six months. A third of participants (32%) were threatened three or more times in the previous six months." 6	"Suurin osa osallistujista oli ollut vihamielisen tai uhkaavan vanhemman tai asiakkaan uhkauksen kohteena (61 %) viimeisen kuuden kuukauden aikana. Osallistujista kolmasosa (32 %) uhkailtiin vähintään kolme kertaa	Suurin osa oli ollut uhkauksen kohteena viimeisen kuukauden aikana ja kolmannes viimeisen kuuden kuukauden aikana	Uhkaava tai vihamielinen vanhempi tai asiakas

	viimeisen kuuden kuukauden aikana.”		
--	-------------------------------------	--	--

Samankaltaiset pelkistetyt ilmaukset ja käsitteet järjestettiin alaluokkiin. Alaluokista edelleen muodostettiin yläluokkia, jotka auttoivat järjestämään ja ymmärtämään aineiston rakennetta (Janhonen 2003: 23-28.) Taulukossa 3 esitetään esimerkki siitä, miten toisen tutkimuskysymyksen yläluokka muodostettiin.

Taulukko 3. Esimerkki tutkimuskysymyksen ”Minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle?” yläluokan muodostumisesta

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Esimiehen tuki	Esihenkilöiden toiminta
Puutteellinen ohjaus ja tuki	
Organisaation piirteet	
Strategioiden puute	
organisaation riittämätön kyky vastata kansalaisten tarpeisiin	
Byrokratia	

Muodostaessa yläluokkia, huomattiin, että ensimmäiseen tutkimuskysymykseen syntyi kuusi yläluokkaa (n=6), toiseen tutkimuskysymykseen kahdeksan yläluokkaa (n=8)

Taulukko 4. Esimerkki tutkimuskysymyksen ”Millaiset tekijät altistavat väkivallalle” yläluokan muodostumisesta.

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Sanallinen uhkailu, kuten tappouhkaus	Uhkailu
Kirjallinen uhkailu	
Uhkailu puhelimesta	
Esineellä, veitsellä ja aseella uhkailu	

Tulokset koostuvat 7 vertaisarvioidusta tutkimuksesta. Tutkimukset ovat Italiasta (n=2), Kanadasta (n=2), Tanskasta (n=1), Iso-Britanniasta (n=1) ja Koreasta (n=1). Tutkimukset ovat vuosilta 2015–2022.

5 Tulokset

Tutkimukset kuvailevat lastensuojelutyössä työskentelevien henkilöiden kokemia väkivallan muotoja sekä niiden vaikutuksia henkilöiden psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, ammatilliseen elämänlaatuun ja työsuojeluun. Tutkimukset korostavat työpaikkaväkivallan yleisyyttä lastensuojelutyössä ja tarvetta parantaa työntekijöiden turvallisuutta. Lisäksi tutkimukset käsittelevät esimiehen roolia väkivallan ehkäisyssä, työntekijöiden saaman tuen ja valvonnan merkitystä sekä yksilöiden persoonallisuuspiirteiden vaikutusta väkivaltaisiin kokemuksiin. Tuloksissa käsittelemme tutkimuskysymyksiä vastaavia osia valituista tutkimuksista ja käydään läpi millaista työntekijöihin kohdistuvaa väkivaltaa lastensuojelutyössä esiintyy ja väkivallalle altistavia tekijöitä.

Tässä opinnäytetyössä käytetyt tutkimukset vastasivat yhteneväisesti esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksista tehty analysointitaulukko löytyy liitteistä, Liite 3. sisällönanalyysi.

5.1 Minkälaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kohdalla yläluokiksi jaottuivat Fyysinen-, sanallinen-, ja taloudellinen väkivalta, uhkailu, väkivallan todistaminen, psyykkiset vaikutukset, sekä väliintulo. Uhkailu ja fyysinen väkivalta osoittautuivat isoimmiksi yläluokiksi.

5.1.1 Uhkailu ja sanallinen väkivalta

Tutkimusten tulokset osoittavat, että suulliset uhkaukset ja loukkaava kielenkäyttö, on yksi yleinen väkivallan muoto, jota lastensuojelun työntekijät ovat kokeneet työympäristössään. Kirjallinen uhkailu, esimerkiksi uhkauskirjeet tai -viestit, sekä puhelimitse tapahtuva uhkailu on myös merkittävä ilmiö. Lisäksi fyysisiä esineitä on käytetty uhkailun välineenä. (Andersen & Sønderbo & Høgh & Gadegaard & Biering 2019.)

Ohjaajat ovat raportoineet myös vakavampia uhkailun muotoja. Tutkimustulokset osoittavat, että tappouhkaukset muodostavat yhden äärimmäisen uhkailun muodon, joka luo vakavan uhan työntekijöiden turvallisuudelle työympäristössä. Esimerkiksi aseella tai veitsellä uhkaaminen on merkittävä uhkailun ilmenemismuoto, joka voi aiheuttaa pelkoa ja vaarantaa ohjaajien fyysisen koskemattomuuden. (Hunt & Goddard & Cooper & Littlechild & Wild 2016.) Ohjaajat ovat raportoineet kohdanneensa verbaalisia häirintää, kuten huutamista, solvauksia ja kiroilua (Dufour & Juster & Geoffrion 2021; Sicora & Nothdurfter & Rosina & Sanfelici 2022).

5.1.2 Fyysinen väkivalta

Yongwoo ym. (2021) tutkimuksessa väkivalta oli jaoteltu kahteen pääluokkaan selventämään sen eri asteita. Ensimmäinen luokka oli lievä fyysinen väkivalta, johon voi kuulua esimerkiksi kevyitä ruumiillisia kontakteja tai fyysistä painostusta ilman vakavia seurauksia. Toinen luokka oli vakava fyysinen väkivalta, joka viittaa fyysisiin tekoihin, jotka aiheuttavat merkittävää vahinkoa, kipua tai vaaraa uhreille. (Yongwoo & Sun Mi & Doug Hyun & Seo-Koo & HyunSoo 2021.)

Tutkimustulokset fyysisen väkivallan osalta ovat kattavat. Työntekijät ovat raportoineet kokeneensa lastensuojelutyössä tönimistä, lyömistä niin nyrkillä kuin esineellä, sylkemistä, potkimista, puremista ja esineellä heittämistä. Tutkimuksissa myös kuvailtiin asiakkaan pitäneen työntekijästä niin kovasti kiinni, että se oli aiheuttanut fyysisiä vammoja. (Hunt ym. 2016; Andersen ym. 2019.) Äärimmäisenä muotona raportointiin myös työntekijän panttivankina pitäminen (Hunt ym. 2016). Sekä aseiden käyttöä asiakkaan taholta (Andersen ym. 2016).

5.1.3 Väkivallan todistaminen

Työntekijät joutuvat myös todistamaan väkivaltatilanteita ilman itse henkilökohtaista suoraa osallisuutta niihin (Yongwoo ym. 2022).

Tutkimustulokset valottavat haasteellista todellisuutta, kuinka työntekijät altistuvat vakaville traumatisoiville tilanteille, kun on kyse itsetuhoisen käyttäytymisen todistamisesta.

Raportoidut teot, kuten itsensä vahingoittaminen työntekijän nähden ja itsemurhavammojen seurausten todistaminen ovat valitettavan yleisiä tilanteita. (Lamothe & Geoffrion & Guay 2021.)

5.1.4 Väliintulo

Väliintulolla tarkoitetaan osallistumista tai puuttumista tilanteeseen tai tapahtumaan. Se voi viitata toimintaan, joka pyrkii muuttamaan tai vaikuttamaan johonkin asiaan. Lamothe ym. (2021) tutkimusartikkelissa on raportoitu mm. Työntekijän joutuneen vakavan seksuaalisen väkivaltatilanteen keskelle, joutuen keskeyttämään sen.

5.1.5 Psyykkiset vaikutukset

Traumatisoivat tilanteet voivat aiheuttaa työntekijässä psyykkisiä vaikutuksia. Tutkimuksissa tuli esiin ongelma työntekijöiden kokemasta stressistä liittyen väkivaltatilanteisiin ja aiheuttaen näin vaaran, uupumuksen ja pelon tunteita. (Cabiati & Raineri & Folgheraiter 2020.)

5.1.6 Taloudellinen väkivalta

Yhden tutkimuksen mukaan työntekijät kokivat taloudellista väkivaltaa asiakkaan taholta. Huntin ym. (2016) artikkelissa on raportoitu tilanne, jossa työntekijöiden omaisuutta on hajotettu asiakaskohtaamisten yhteydessä.

5.2 Minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle?

Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla yläluokkia oli seitsemän: yksilön ominaisuudet, työntekijän koulutus, esihenkilöiden toiminta, työn ominaiset piirteet, asiakkaiden piirteet, työn haastavat tekijät ja työpaikalla vietetty aika. Yläluokat on jaoteltu alaluokkien mukaan.

Suurimmaksi väkivallalle altistavaksi tekijäksi osoittautui yksilön ominaisuudet. Seuraavat esimerkkiominaisuudet on nostettu analysoinnista syntyneistä alaluokista.

5.2.1 Yksilön ominaisuudet

Yksilön omakohtaiset ominaisuudet osoittautuivat yhdeksi suurimmaksi altistavaksi tekijäksi tässä kirjallisuuskatsauksessa käytetyissä tutkimuksissa. On tärkeää huomata, että yksittäisten ominaisuuksien tai piirteiden perusteella ei voi täysin ennustaa, altistuuko henkilö väkivallalle vai ei. Kukin yksilö on ainutlaatuinen, ja tilanteisiin vaikuttavat monimutkaiset tekijät.

Ohjaajan ikä voi vaikuttaa siihen, miten hän kohtaa ja käsittelee haasteellisia tilanteita. Nuoremmilla ohjaajilla voi olla vähemmän kokemusta ja rutiinia vaikeiden tilanteiden hallinnassa, kun taas kokeneemilla voi olla parempi kyky ennustaa ja ehkäistä konflikteja. (Yongwoo ym. 2021.)

Sukupuoli voi vaikuttaa siihen, miten ohjaaja kohdataan ja miten hän kohtaa asiakkaita. Sukupuolierot voivat vaikuttaa siihen, miten asiakkaat suhtautuvat ohjaajiin. (Yongwoo ym. 2021.)

Ihmisten persoonallisuudessa voi olla eroja introversion ja ekstroversion välillä. Introvertit saattavat olla herkempiä stressille ja tarvita enemmän aikaa yksinäisyydessä, kun taas ekstrovertit voivat hakeutua enemmän sosiaalisiin tilanteisiin. Näitä piirteitä voidaan sovittaa työympäristöön ja -tehtäviin. (Andersen ym. 2019.)

Puheliaisuus vaikuttaa siihen, miten ohjaaja kommunikoi asiakkaiden kanssa. Liiallinen puheliaisuus tai päinvastoin liian vähäinen kommunikaatio voi luoda väärinkäsityksiä tai aiheuttaa konflikteja. (Andersen ym. 2019.)

Pidättyvät henkilöt saattavat kokea haasteita ilmaista itseään tai puuttua ongelmiin aktiivisesti. Tämä vaikuttaa siihen, miten ohjaaja käsittelee vaikeita tilanteita ja konflikteja. (Andersen ym. 2019.)

Androgyynit piirteet liittyvät siihen, miten henkilö ilmaisee sukupuoltaan ja miten hänelle on opetettu ilmaisemaan tunteitaan. Tämä voi vaikuttaa siihen, miten henkilö käsittelee ja ilmaisee stressiä tai konflikteja. (Dufour ym. 2021.)

Itsevarmuus voi olla sekä suojaava tekijä että altistava tekijä. Liiallinen itsevarmuus voi johtaa riskinottoon, kun taas liian vähäinen itsevarmuus voi vaikeuttaa vaikeiden tilanteiden kohtaamista. (Dufour ym. 2021.)

5.2.2 Työntekijän koulutus

Ohjaajien riittämätön koulutus altistaa heidät väkivallalle, koska he eivät välttämättä ole saaneet tarvittavia taitoja ja strategioita konfliktitilanteiden hallintaan. Koulutuksen puute voi vaikeuttaa kykyä ymmärtää ja käsitellä asiakkaiden monimutkaisia tarpeita ja käyttäytymismalleja. (Yongwoo ym. 2021.)

Ohjaajien asema ja rooli lastensuojelujärjestelmässä voivat vaikuttaa heidän altistumiseensa väkivallalle. Esimerkiksi työntekijät, jotka ovat suoraan vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa, ovat alttiimpia konflikteille kuin ne, joiden tehtävänä on enemmän hallinnollinen tai tukitehtävä. (Yongwoo ym. 2021.)

5.2.3 Esihenkilöiden toiminta

Johtajuuden merkitys korostuu lastensuojelutyössä, ja heikko johtavuus nähdään altistavana tekijänä väkivallalle. Puutteellinen organisaation johtaminen voi heikentää työntekijöiden työhyvinvointia ja lisätä stressiä, mikä taas voi lisätä alttiutta konflikteille ja väkivaltaisille tilanteille. (Dufour ym. 2021). Esimerkiksi epäselvät ohjeet, heikko viestintä, ja päätösten puute (Hunt ym. 2016).

Ohjaajat tarvitsevat asianmukaista ohjausta ja tukea käsitelläkseen vaativia tilanteita.

Puutteellinen ohjaus ja tuki voivat johtaa siihen, että ohjaajat tuntevat itsensä yksinäisiksi tai hylätyiksi vaikeissa tilanteissa. (Hunt ym. 2016.)

Organisaation kulttuuri, arvot ja työilmapiiri voivat vaikuttaa siihen, miten ohjaajat kokevat työnsä ja työympäristönsä. Jos organisaatio ei aseta työntekijöiden hyvinvointia etusijalle tai jos työilmapiiri on epäsuotuisa, tämä voi altistaa ohjaajat väkivallalle. (Sicora ym. 2022.)

Puutteelliset tai tehottomat strategiat konfliktien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan ovat yhteydessä alttiuteen väkivallalle. Ohjaajien on tärkeää olla varustettuja monipuolisilla ja tehokkailla työkaluilla vastatakseen erilaisiin tilanteisiin ja käyttäytymishaasteisiin. (Sicora ym. 2022.)

Liiallinen byrokratia ja monimutkaiset hallinnolliset prosessit voivat hidastaa päätöksentekoa ja toiminnan toteuttamista. (Cabiati ym. 2020.)

5.2.4 Työn ominaiset piirteet

Työyksikön rakenteellinen muoto voi vaikuttaa siihen, miten työntekijät kohtaavat ja hallitsevat konfliktitilanteita. Esimerkiksi hierarkkinen ja jäykkä rakenne voi vaikeuttaa avointa kommunikaatiota ja yhteistyötä. (Youngwoo ym. 2021.)

Jos ohjaajien työtehtävät liittyvät voimakkaasti asiakkaiden rajoittamiseen tai hallitsemiseen, se voi lisätä konfliktitilanteiden riskiä. Esimerkiksi tilanteet, joissa käytetään fyysistä voimaa tai muita rajoittavia toimenpiteitä. (Andersen ym. 2019.)

Työympäristö, jossa väkivaltaan liittyviä asenteita siedetään tai ne jopa hyväksytään, voi luoda ilmapiirin, jossa konfliktitilanteita ei käsitellä asianmukaisesti. Ohjaajien altistuminen väkivallalle voi lisääntyä, jos väkivaltaa ei nähdä ongelmana tai jos siihen suhtaudutaan vähätellen. (Andersen ym. 2019.)

Liiallinen työn kuormitus, kuten korkea työmäärä, kiire ja resurssipula, lisäävät stressitasoja ja altistavat ohjaajat konflikteille. Uupumus ja stressi voivat vaikuttaa ohjaajien kykyyn hallita vaikeita tilanteita tehokkaasti ja rauhallisesti. (Cabiati ym. 2020.)

5.2.5 Asiakkaiden piirteet

Asiakkaiden asumismuodot voivat vaikuttaa ohjaajien altistumiseen väkivallalle, erityisesti jos kyseessä ovat laitokset tai yhteisöt, joissa on tiivis yhdessäolo. Tiheä asuminen ja rajoitetut tilat voivat luoda stressaavia tilanteita, joissa konfliktien riski kasvaa. Lisäksi, jos asumisyksikössä on monenlaisia asiakkaita eri taustoista, se voi tuoda esiin haasteita ja konflikteja. (Yangwoo ym. 2021.)

Lastensuojelutyössä ohjaajat voivat kohdata tilanteita, joissa lasten vanhemmat ovat väkivaltaisia. Tämä voi lisätä ohjaajien altistumista väkivallalle, erityisesti tilanteissa, joissa vanhemmat reagoivat uhkaavasti tai aggressiivisesti puuttumiseen heidän perheensä asioihin. Ohjaajat joutuvat tasapainottelemaan lasten turvallisuuden ja vanhempien vastarinnan välillä (Hunt ym. 2016.)

Asiakkaiden erityispiirteet, kuten käyttäytymisongelmat, mielenterveysongelmat tai päihteiden käyttö, voivat lisätä konfliktien riskiä ja altistaa ohjaajia väkivallalle. Ohjaajat tarvitsevat erityisosaamista ja -taitoja käsitelläkseen erilaisia palvelunkäyttäjiä ja heidän tarpeitaan (Sicora ym. 2022.)

5.2.6 Työn haastavat tekijät

Jos työympäristössä vallitsee syyttämiskulttuuri, ohjaajat saattavat tuntea, että heitä syytetään helposti vaikeista tilanteista tai konflikteista. Tämä voi luoda pelon ilmapiirin ja

estää avoimen keskustelun ja yhteistyön, mikä puolestaan voi altistaa ohjaajia väkivallalle (Lamothe ym. 2021.)

Ahdistuneet työntekijät, jotka kantavat huolta omasta hyvinvoinnistaan ja työssäjaksamisestaan, voivat olla alttiimpia stressille ja konflikteille. Pitkäaikainen ahdistuneisuus voi heikentää kykyä käsitellä vaikeita tilanteita ja altistaa ohjaajia väkivallalle (Hunt ym. 2016.)

Resurssien puute, kuten henkilöstövaje, riittämätön koulutus, ja puutteelliset työvälineet, voi lisätä stressiä ja vaikeuttaa työntekijöiden kykyä vastata tehokkaasti haastaviin tilanteisiin. Tämä voi luoda alttiustekijän väkivallalle (Sicora ym. 2022.)

Jos ohjaajat työskentelevät yksin tai kollegioiden läsnäolo on vähäistä, he voivat kokea turvattomuutta ja altistua suuremmalle riskille väkivallalle. Kollegioiden tuki ja yhteistyö voivat olla keskeisiä tekijöitä väkivallan ennaltaehkäisyssä ja hallinnassa (Sicora ym. 2022.) Organisaation taloudellisten resurssien puute voi johtaa siihen, että turvallisuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin panostaminen jää vähemmälle. Puutteelliset resurssit voivat vaikeuttaa asianmukaisen koulutuksen ja tukitoimien tarjoamista, mikä lisää altistumista väkivallalle (Cabiati ym. 2020.)

5.2.7 Työpaikalla vietetty aika

Aiemmat väkivaltakokemukset voivat jättää jälkensä ja vaikuttaa siihen, miten ohjaajat reagoivat ja sopeutuvat vastaaviin tilanteisiin tulevaisuudessa. Ajan myötä nämä kokemukset voivat heijastua ohjaajien kykyyn käsitellä stressiä ja konflikteja. On tärkeää tarjota ohjaajille riittävästi tukea ja resursseja heidän mahdollisten traumojensa käsittelyyn (Lamothe ym. 2021.)

Ohjaajien työ lastensuojelussa voi olla fyysisesti ja henkisesti vaativaa. Jos ohjaajat jättävät sairauslomaa pitämättä, se voi lisätä heidän alttiuttaan stressille ja uupumukselle. Uupumus voi puolestaan vaikuttaa ohjaajien kykyyn tehokkaasti käsitellä vaikeita tilanteita ja altistaa heidät enemmän väkivallalle (Lamothe ym.2021.)

Riittävä aika työtehtävien suorittamiseen on tärkeää, jotta ohjaajat voivat toimia asianmukaisesti ja tehokkaasti. Jos työtehtävien suorittamiseen on liian vähän aikaa, se voi luoda stressaavia tilanteita ja lisätä konfliktien riskiä. Lisäksi aikapaineet voivat vaikuttaa

ohjaajien päätöksentekoon ja kykyyn ennakoida ja ehkäistä väkivaltaisia tilanteita (Cabiati ym. 2020.)

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata ohjaajien kokemaa väkivaltaa lastensuojelussa. Opinnäytetyön keskeisinä tuloksina voidaan todeta, että on hyvin tavanomaista, että lastensuojelussa työskentelevät ohjaajat kokevat uransa aikana väkivaltaa. Opinnäytetyön kirjallisuuden mukaan työntekijät ovat kuvanneet työnsä lastensuojelussa sisältävän erilaisia väkivallan muotoja uhkailusta fyysiseen satuttamiseen (Hoikkala & Kuokkanen 2017.) Tutkimusten perusteella voidaan todeta, että yleisimmät väkivallan muodot ovat fyysinen väkivalta ja uhkailu. (Hunt ym. 2016; Andersen ym. 2019 ; Yongwoo ym. 2022). Väkivallalle altistavia tekijöitä löytyi monia, mutta suurimmiksi tekijöiksi osoittautui yksilön ominaiset piirteet sekä työntekijän koulutus.

6.1.1 Ohjaajien kokeman väkivallan muodot

Tuloksista käy ilmi, että työntekijät kokevat sanallista väkivaltaa, kuten uhkauksia ja loukkaavaa kielenkäyttöä. Kirjallinen uhkailu, kuten uhkauskirjeet tai -viestit, ja puhelimesta tapahtuva uhkailu ovat myös merkittäviä ilmiöitä. (Andersen ym. 2019) Teoriatieto tukee tätä tutkimustulosta, sillä Talentian selvityksessä käy ilmi, että puolet lastensuojelulaitoksissa työskentelevistä ohjaajista ovat kohdanneet pilkkaa, loukkaamista, arvostelua ja nimittelyä. (Hoikkala 2017.)

Fyysisen väkivallan osalta tutkimusartikkeleista löytyi paljon samankaltaisia yhtenäisiä tuloksia. Teoriatieto kuvaa kuinka fyysisellä työväkivallalla tarkoitetaan esimerkiksi raapimista, potkimista ja lyömistä. (Hoikkala & Kuokkanen 2017.) Artikkeleissa työntekijät ovat raportoineet kokeneensa lastensuojelutyössä tönimistä, lyömistä niin nyrkillä kuin esineellä, sylkemistä, potkimista, puremista ja esineellä heittämistä. (Hunt ym. 2016; Andersen ym. 2019.)

Kirjallisuudesta ilmenee, että omaisuuteen kohdistuva väkivalta on yleisemmin kohdistettu naistyöntekijöihin (Manninen 2018:15.) Tutkimustuloksista ilmenee omaisuuteen kohdistuvaa

väkivaltaa, mutta tietoa siitä kumpaan sukupuoleen se kohdistuu enemmän ei ole tuloksia. Hunt ym. (2016) artikkelissa on raportoitu työntekijän kokemaa taloudellista väkivaltaa, kuten omaisuuden hajottamista asiakkaan taholta.

6.1.2 Väkivallalle altistavat tekijät

Kirjallisuudessa käy ilmi, että väkivallalle altistavia tekijöitä ovat esimerkiksi ikä sekä sukupuoli. Yleisimmin väkivalta kohdistuu 25–44- vuotiaisiin ohjaajiin ja väkivaltatilanteita kokevat keskimääräisesti enemmän naiset, kuin miehet. (Rantaeskola ym. 2015.) Tuloksista käy ilmi, että ohjaajien yksilöllisillä ominaisuuksilla on vaikutusta väkivallan kokemiseen. Ohjaajan ikä voi vaikuttaa siihen, miten hän kohtaa ja käsittelee haasteellisia tilanteita. Nuoremmilla ohjaajilla voi olla vähemmän kokemusta ja rutiinia vaikeiden tilanteiden hallinnassa, kun taas kokeneemmilla voi olla parempi kyky ennustaa ja ehkäistä konflikteja. Sukupuoli voi vaikuttaa siihen, miten ohjaaja kohdataan ja miten hän kohtaa asiakkaita. Sukupuolierot voivat vaikuttaa siihen, miten asiakkaat suhtautuvat ohjaajiin. (Yongwoo ym. 2021.) Teoriatieto tukee tulosta.

Myös esihenkilöiden ja organisaation vaikutus nousi tutkimuksissa altistavaksi tekijäksi (Sicora ym. 2022). Teoreettisessa viitekehyksessä National Association of Social Workersin tekemässä tutkimuksessa selvitettiin, että 30% vastaajista kokivat että esimiehet eivät käsitelleet turvallisuuskysymyksiä tarpeeksi.

Työympäristön ja olosuhteiden vaikutus on nähty myös altistavana tekijänä niin teoreettisen analyysin- kuin myös tutkimustuloksien kohdalla. Työolosuhteet on järjestettävä niin, että väkivaltatilanteet ja väkivallan uhka voidaan mahdollisuuksien mukaan ennaltaehkäistä. Työpaikalla on oltava myös väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt. (Työturvallisuuslaki 28.03/738 §27.) Työtaakka on yksi suurimmista työväkivallalle altistavista tekijöistä. (Manninen 2018:15.) Työmäärä ja työtehtävien tekemiseen annettu aika ovat yhteydessä väkivaltakokemuksille ohjaajilla (Cabiati ym. 2020.)

Asiakkaiden piirteet sekä taustat vaikuttavat myös altistavana tekijänä. Asumisyksiköissä on monen taustaisia asukkaita ja, se voi tuoda esiin haasteita ja konflikteja. (Yangwoo ym. 2021.) Lapset, jotka kasvavat köyhydessä tai sosiaalisesti epävakaisessa ympäristössä, ovat alttiimpia väkivallalle. (Viemerö 2006.) On tutkittu, että noin viidenneksellä täysi-ikäisistä nuorista on diagnosoitu jossain vaiheessa heidän lapsuutensa aikana jokin psykiatrinen- tai käyttäytymishäiriö. (Hiilamo ym. 2023).

6.2 Luotettavuus

Opinnäytetyön laatimisessa noudatetaan periaatteita, jotka korostavat rehellisyyttä, tarkkuutta tutkimustyössä ja yleistä huolellisuutta tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa. Opinnäytetyössä käytetään luotettavia lähteitä, ja sen suunnittelu, toteutus ja raportointi tapahtuvat systemaattisesti. Kaikki opinnäytetyön aikana kerätyt tiedot tallennetaan vaatimusten mukaisesti, jotta ne ovat helposti tarkistettavissa ja hyödynnettävissä. Näiden periaatteiden noudattaminen on olennaista opinnäytetyön laadun ja luotettavuuden varmistamiseksi. (Hyvä tieteellinen käytäntö 2021.) Tässä opinnäytetyössä vältetään vilppiä, ja kaikki esitetyt tiedot voidaan perustella käytetyillä lähteillä. Kaikki mainitut tiedot ja faktat perustuvat tutkimuksiin, mikä takaa niiden luotettavuuden ja perustellun käytön opinnäytetyössä. Tämä varmistaa, että opinnäytetyössä esitetyt väitteet ja tiedot ovat perusteltuja, avoimesti saatavilla olevia ja peräisin luotettavista lähteistä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013.)

Aineiston keruu on tarkasti kuvattu, ja aineiston analyysin vaiheet on esitetty selkeästi. Luotettavuutta on parannettu esittelemällä aineiston analyysin tuloksista esimerkkitaulukoita. Tämä auttaa lukijaa ymmärtämään analyysin etenemisen konkreettisesti ja tukee tutkimuksen avoimuutta sekä tulosten tulkittavuutta. Esimerkkitaulukot toimivat käytännön esimerkkeinä siitä, miten aineistoa on käsitelty ja miten tulokset on johdettu. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013.)

6.3 Eettisyys

Tutkimusetiikka luokitellaan yleisesti normatiiviseksi etiikaksi, joka pyrkii määrittelemään oikeat säännöt tutkimuksen eettiselle käytännölle. Nämä eettiset säännöt ohjaavat tutkijoiden toimintaa eri vaiheissa tutkimusprosessia. Normatiivisen etiikan rooli tutkimusetiikassa on tarjota viitekehys, joka auttaa tutkijoita tekemään eettisiä päätöksiä, kunnioittamaan osallistujien oikeuksia ja varmistamaan, että tutkimus toteutetaan eettisesti kestäväällä tavalla. Tämä lähestymistapa korostaa eettisten normien merkitystä ja niiden noudattamista tutkimuksessa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013.) Opinnäytetyö noudattaa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK 2021). laatimia hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. Opinnäytetyö laaditaan kunnioittaen eettisiä arvoja. Aikaisempia tutkimuksia aiheesta kunnioitetaan ja niitä käytetään asianmukaisesti. Kaikki tiedot esitetään omilla sanoilla, eikä muiden kirjoittamia lähteitä ole anastettu. Jokainen käytetty lähde merkitään huolellisesti jokaisen kappaleen jälkeen, jos asia on viitattu lähteestä. Sepittämistä

ei käytetä, ja opinnäytetyö käydään läpi mahdollisen plagioinnin varalta. Lainaukset muista teksteistä esitetään omilla sanoilla lähdeviitteiden kanssa, varmistaen, ettei plagioinnille ole tilaa. Näin varmistetaan rehellinen ja asianmukainen tieteellisen kirjoittamisen käytäntö opinnäytetyössä. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012.)

Opinnäytetyössä pyritään säilyttämään avoimuus ja läpinäkyvyys tutkimusprosessin kaikissa vaiheissa. Tutkimuksen tulokset raportoidaan objektiivisesti ja rehellisesti, ja kaikki käytetyt menetelmät sekä materiaalit kuvataan tarkasti. Tärkeää on myös varmistaa, että tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus toteutuvat, eikä sallita minkäänlaista syrjintää tai epätasa-arvoa. Näin varmistetaan tutkimuksen eettinen toteutus ja sen vaikuttavuus yhteiskunnassa. (TENK 2021.)

6.4 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Ohjaajien kokemaan väkivaltaan tulisi puuttua enemmän lastensuojeluyksiköiden johdon taholta. Väkivaltatilanteiden ehkäisyn kouluttamiseen ja siihen perehdyttämiseen olisi hyvä olla erillinen osio työsuhteen alkaessa. Työnantajan olisi tarjottava ohjaajille kattavaa koulutusta ja selkeää ohjeistusta väkivallan ennaltaehkäisystä ja kriisinhallinnasta. Koulutuksen tulisi sisältää konfliktinhallintataitoja ja vuorovaikutusosaamisen vahvistamista.

Työpaikkojen olisi hyvä suorittaa työympäristön riskien arviointi ja tunnistettavat paikat ja tilanteet, joissa väkivallan riski on suurin. Tämän avulla voidaan suunnitella parempia turvallisuusratkaisuja ja resurssien jakamista. Työyhteisöjen tulisi myös laatia selkeät ja yhdenmukaiset säännöt ja protokollat väkivaltaisten tilanteiden käsittelyä varten.

Väkivaltatilanteiden jälkeen asiat pitäisi pystyä käymään läpi työntekijän kanssa ja hänen pitäisi saada kertoa tilanteesta avoimesti esimerkiksi yksikön johtajalle tai tarvittaessa psykologille, jottei tilanteista tulisi työntekijöille traumoja tai kuormitusta.

Lähteet

Andersen, Lars (2018). Work-related threats and violence in human service sectors: The importance of the psychosocial work environment examined in a multilevel prospective study. *Work-A Journal of Prevention Assessment & Rehabilitation*, Vol: 59(1): 141-154. Viitattu 13.3.2023

Andersen, Lars & Sønderbo, Peter & Hogg, Annie & Gadegaard, Charlotte & Biering, Karin 2019. Employees exposed to work-related threats and violence in human services sectors: Are any employees members particularly exposed to violence and threats and what role do supervisors play? Vol: 63(1): 99-111. Viitattu 27.11.2023

Andersena, Lars Peter Sonderholm & Hogg, Annie & Gadegaard, Charlotte & Bieringa, Karin 2018. Employees exposed to work-related threats and violence in human services sectors: Are any employees members particularly exposed to violence and threats and what role do supervisors play? Viitattu 20.4.2023

Cabiati, Elena & Raineri, Maria Luisa & Folgheraiter, Fabio 2020. Risk and protective factors among child protection social workers: a quantitative study. *European Journal of Social Work*. Vol: 23(2): 353–366. Viitattu 27.11.2023

Dufour, Renaud & Juster, Robert-Paul & Geoffrion, Steve 2021. Effect of Gender Roles and Workplace Violence on the Professional Quality of Life and Wellbeing at Work Among Child Protection Workers. *Annals of Work Exposures & Health*. Vol: 65(3): 277–290. Viitattu 27.11.2023

Etienne G. Krug & Linda L. Dahlberg & James A. Mercy & Anthony B. Zwi & Rafael Lozano 2003. Väkivalta ja terveys maailmassa. WHO:n raportti. 21–24. https://thl.fi/documents/470564/817072/9529608993_fin.pdf/2ea074d0-a4eb-4448-ba63-3b312ea81692. Viitattu 30.1.2023

Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999. Annettu Helsingissä 20.5.1999. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063/19990063_2>. Viitattu 6.12.2023

Haastavat asiakastilanteet: väkivalta työssä 2015. Rantaeskola, Satu & Hyyti, Jari & Kauppila, Jaakko & Koskelainen, Mari. Kustantanut Talentum. Tampere. E- kirja. Viitattu 11.3.2023

Hunt, Susan & Goddard, Chris & Cooper, Judy & Littlechild, Brian & Wild, Jim 2016. If i feel like this, how does the child feel?' child protection workers, supervision, management and organisational responses to parental violence. Journal of Social Work Practice. Vol: 30(1): 5–24. Viitattu 27.11.2023

Hiilamo, Aapo & Keski-Säntti Markus & Pirkola, Sami & Lallukka, Tea & Kääriälä, Antti. 2023. Lapsuuden psykiatrisilla ja käytöshäiriödiagnooseilla on yhteys nuorten aikuisten maksuhäiriömerkintöihin. Suomen Lääkärilehti. Vol: 78(0–10): 369. Viitattu 11.3.2023

Hoikkala, Susanna & Kuokkanen, Julia (toim.) 2017. Turvallisesti sijaishuollossa. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 4/2017 s31–32. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Turvallisesti-sijaishuollossa.pdf>. Viitattu 11.3.2023

Hyvä tieteellinen käytäntö 2021. Tiedevilppi. Etusivu. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Päivitetty 7.7.2021. <<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>> Viitattu 3.2.2023

Janhonen, Sirpa 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. 2. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Kankkunen, Päivi & Vehviläinen-Julkunen, Katri 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Kustannus Sanoma Pro Oy. Viitattu 24.2.2023.

Kyngäs, Heli & Elo, Satu & Pölkki, Tarja & Kääriäinen, Maria & Kanste, Outi. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Hoitotiede. Vol: 23(2): 138–148. <https://www.researchgate.net/profile/Tarja-Poelkki/publication/261723764_Sisallanalyysi-suomalaisessa-hoitotieteellisessa-tutkimuksessa/links/551b0ad80cf2fdce84384f32/Sisaelloanalyysi-suomalaisessa-hoitotieteellisessae-tutkimuksessa.pdf> Viitattu 14.3.2023

Käypä Hoito 2018. Käytöshäiriöt. Lapset ja nuoret.

<<https://www.kaypahoito.fi/kht00135>>. Viitattu 13.4.2023

Lajunen, Kaija & Andell, Minna & Ylenius- Lehtonen, Mirja 2019. Tunne ja turvataitoja lapsille. Helsinki, Punamusta oy.

<[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y)>. Viitattu 28.3.2023

Lamothe, Josianne & Couvrette, Amélie & Lebrun, Gabrielle & Yale-Soulière, Gabrielle & Roy, Camille & Guay, Stéphane & Geoffrion, Steve. 2018. Violence against child protection workers: A study of workers' experiences, attributions, and coping strategies. Child Abuse & Neglect. Vol: 81: 308–321.

<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S014521341830187X?via%3Dihub>> Viitattu 11.3.2023

Lamothe, Josianne & Geoffrion, Steve & Guay, Stéphane 2021. Investigating the cyclical hypothesis of client aggression as a 'loss spiral': Can child protection worker distress lead to more client aggression? Health & Social Care in the community. Viitattu 27.11.2023

Lastensuojelulaki 417/2007. Annettu Helsingissä 13.4.2007.

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417> > Viitattu 7.2.2023

Manninen, Maarit. 2018. Asiakasväkivalta lastensuojelun sosiaalityössä. Pro gradu Sosiaalityö. Jyväskylän yliopisto. <

[https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57373/URN:NBN:fi:juu-](https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57373/URN:NBN:fi:juu-201803211804.pdf?sequence=1)

[201803211804.pdf?sequence=1](https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57373/URN:NBN:fi:juu-201803211804.pdf?sequence=1)> viitattu 21.3.2023

NASW= National Association of Social Workers

National Association of Social Workers 2022. Social Worker Safety.

<<https://www.socialworkers.org/Advocacy/Policy-Issues/Social-Worker-Safety.>>

Viitattu 13.3.2023

Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016

<<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285.>> Viitattu 13.3.2023

Sicora, Alessandro & Nothdurfter, Urban & Rosina, Barbara & Sanfelici, Mara 2022. Service user violence against social workers in Italy: Prevalence and characteristics of the phenomenon. *Journal of Social Work*. Vol: 2(1): 255–274

Siltala, Heli. 2022. Lähisuhdeväkivallan tehokkaampi tunnistaminen vähentäisi väkivallasta aiheutuvia terveyshaittoja ja -kustannuksia. *Duodecim*. Vol: 138(11): 1015–1019. < <https://www-duodecimlehti-fi.ezproxy.metropolia.fi/xmedia/duo/duo16862.pdf>> Viitattu 13.3.2023

STM= sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Lastensuojelu. Sosiaalipalvelut. Sosiaali- ja terveystieteet. < <https://stm.fi/lastensuojelu>> viitattu 13.3.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Väkivallan uhka työelämässä. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:17. < https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74694/RAP2014_17_v%C3%A4kivallan_uhka.pdf?sequence=1> Viitattu 13.3.2023.

Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta (toim.) 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun yliopisto. Turku. Viitattu 13.3.2023

Šumanović-Glamuzina, Darinka & Jerković-Raguž, Marjana & Brzica, Jerko 2020. Child protection – Humanistic or Egoistic Orientation. *Psychiatria Danubina* vol.32: 302–304. Croatia. Viitattu 13.3.2023

Talentia tuomitsee työpaikkaväkivallan lastensuojelussa. Talentia 2021. <<https://www.talentia.fi/uutiset/talentia-tuomitsee-tyopaikkavakivallan-lastensuojelussa/>> Viitattu 16.3.2023

Tiessalo, Paula 2019. Lasten huostaanotto rikkoi Riikan äitiyden – ”Äidin ei pitäisi joutua kysymään lapseltaan, mikä hänen lempiruokansa on”. *Yle Uutiset* 25.11.2019. <<https://yle.fi/a/3-11079538>> Viitattu 3.2.2023

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta.

Helsinki. < https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf >. Viitattu 7.2.2023.

Työturvallisuus 2023. Työturvallisuuskeskus. <<https://ttk.fi/tyoturvallisuus/>> Viitattu 28.3.2023

THL = terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023a. Mitä on lastensuojelu? <<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/mita-on-lastensuojelu.> > Viitattu 30.1.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b. Rajoitustoimenpiteet. <<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/tuki-ja-palvelut/itsemaaraamisoikeuden-tukeminen/rajoitustoimenpitee.>> Viitattu 21.2.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023c. Kiinnipitäminen. <<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/rajoitukset-sijaishuollossa/kiinnipitaminen.>> Viitattu 3.2.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023d. Lastensuojelulaitokset. <<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot/lastensuojelulaitokset#Henkilökunnan%20määrä>> Viitattu 11.3.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023e. Väkivallan muodot. < <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot>> Viitattu 11.3.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023f. Väkivallan ehkäisy. <<https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-ehkaisy>> Viitattu 28.3.2023

Työpoliittinen aikakausikirja. 2017. Työ- ja elinkeinoministeriö. Vol. 60. < https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80814/TEM%20tyopoliittinen%20aikakausikirja%203_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=47> Viitattu 21.3.2023

Viemerö, Vappu. 2006. Aggressio ja aggressiivisuus. Tieteessä tapahtuu. Vol:3 <<https://journal.fi/tt/article/view/56593/18746>> Viitattu 27.3.2023.

Yongwoo, Lee & Sun Mi, Kim & Doug Hyun, Han & Seo-Koo, Yoo & HyunSoo, Kim 2021. Effects of Indirect Experience of Client Violence on Social Workers' Posttraumatic Stress Disorder, Psychiatry Investig. Vol: 18(11):1100–1108.
Viitattu 27.11.2023

Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991. Annettu Helsingissä 16.08.1991.
<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_1>
Viitattu 6.12.2023.

Liite 1. Tiedonhaku-aulukko

Tietokanta	Hakusana	Rajaukset	Tulos(Kpl)	Otsikon perusteella Valitut	Tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Medic	väkivalta AND lastensuojelu	2010-2023	6	0	0	0
CINAHL	"violence" "Child protection" "against workers""	2010-2023 Full text	346	10	6	3
CINAHL	"child protection" AND Violence AND "social worker"NOT "against children"	2010-2023 Full text	24	7	3	3
PubMed	Violence AND Childprotection	2015-2023 Full text	335	5	2	1

Liite 2. Artikkelitaulukko

N r o	Tekijät, vuosi, maa	Lehti	Menetelmät, otos	Tutkimuksen tarkoitus	Keskeisimmät tulokset
1	<p>Andersen, Lars & Sønderbo, Peter & Høgh, Annie & Gadegaard, Charlotte & Biering, Karin.</p> <p>2019</p> <p>Tanska</p> <p>Employees exposed to work-related threats and violence in human services sectors: Are any employees members particularly</p>	<p>Work: A Journal of Prevention, Assessment & Rehabilitation</p> <p>Julkaisutaso: Q2</p>	<p>Määrällinen, kyselytutkimus</p>	<p>Onko tiettyjen henkilöiden ominaisuuksilla, selviytymistavoilla, asenteilla tai osallistumisella väkivallan ehkäisykoulutukseen vaikutusta siihen, ovatko he alttiimpia väkivallalle ja uhkailulle työssään. Tutkimuksessa tutkittiin myös esimiesten roolia väkivallan ehkäisyssä</p>	<p>Tutkimus osoitti, että erityisesti introvertit ja ekstrovertit henkilöt olivat alttiimpia uhkille työpaikalla. Lisäksi väkivaltaan suvaitsevasti suhtautuvilla henkilöillä oli suurempi riski altistua uhkille ja väkivallalle. Esimiehen väkivallan ehkäisyyn liittyvä käyttäytyminen alensi riskiä uhkien kohtaamiseen, ja ehkäisykoulutus alensi riskiä väkivallan kohtaamiseen, kun esimiehen toiminta oli hyvää.</p>

	exposed to violence and threats and what role do supervisors play?				
2	<p>Cabiati Elena& Raineri Maria Luisa& Folgheraiter Fabio</p> <p>2018</p> <p>Italia</p> <p>Risk and protective factors among child protection social workers: a quantitative study.</p>	<p>European Journal of Social Work</p> <p>Julkaisutaso: Q1</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Italian lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden riski- ja suojatekijöitä. Tulokset antavat arvokasta tietoa siitä, mitkä tekijät vaikuttavat heidän kykyynsä toimia monimutkaisessa lastensuojelukontekstissa ja ylläpitää omaa hyvinvointiaan.</p>	<p>Tutkimukset korostavat, että organisaation tuki ja kulttuuri vaikuttavat sosiaalityöntekijöiden hyvinvointiin lastensuojelualalla. Nuoret työntekijät tarvitsevat erityistä tukea, ja passiivisesti puolustava kulttuuri voi haitata uran alkuvaiheessa olevia. Tukeva johtaminen ja yhteisöllisyys ovat tärkeitä suojatekijöitä. Lisätutkimusta tarvitaan monimutkaisten vuorovaikutusten ymmärtämiseksi.</p>
3	<p>Dufour ,Renaud & Juster, Robert-Paul & Geoffron, Steve.</p> <p>2021</p>	<p>Annals of Work Exposures & Health</p>	<p>Määrällinen tutkimus, kyselylomake</p>	<p>Miten sukupuoliroolit vaikuttavat lastensuojelutyöntekijöiden kokemukseen työpaikkaväkivallasta ja heidän työhyvinvointiinsa liittyviin tekijöihin</p>	<p>Maskuliinisten että feminiinisten piirteiden omaaminen) liittyi positiivisesti lastensuojelutyöntekijöiden ammatilliseen elämänlaatuun ja hyvinvointiin työssä.</p>

	<p>Kanada</p> <p>Effect of Gender Roles and Workplace Violence on the Professional Quality of Life and Wellbeing at Work Among Child Protection Workers.</p>	<p>Julkaisutaso: Q1</p>			<p>Sukupuolirooleilla ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta. Tutkimus korostaa tarvetta huomioida yksilöiden persoonallisuuspiirteet</p>
4	<p>Hunt, Susan& Goddard, Chris& Cooper, Judy& Littlechild, Brian& Wild, Jim.</p> <p>2015</p> <p>Iso- Britannia</p> <p>'IF I FEEL LIKE THIS, HOW DOES THE CHILD FEEL?' CHILD</p>	<p>Child Abuse Review</p> <p>Julkaisutaso: Q1</p>	<p>Määrällinen tutkimus, kyselylomake</p>	<p>Lastensuojelutyöntekijöiden kokemuksia esimiesten tuen ja organisaation vastausten riittävydestä työskennellessä vihamielisten ja pelottavien vanhempien kanssa.</p>	<p>Osallistujat kokivat useita erilaisia väkivallan muotoja vanhemmilta, kuten uhkailua, fyysistä väkivaltaa ja seksuaalista häirintää. Työntekijöiden saaman tuen ja valvonnan puute korostui. Eivätkä he saaneet riittävästi tukea organisaatiolta ja esimiehiltään, mikä johti heidän henkilökohtaisen ja ammatillisen elämän kärsimiseen. Huonosti hoidettu vanhempien vihamielisyys vaikutti</p>

	PROTECTION WORKERS, SUPERVISION, MANAGEMENT AND ORGANISATIONAL RESPONSES TO PARENTAL VIOLENCE.				heidän käytäntöihinsä ja lapsien saamaan suojeluun.
5	Lamothe, Josianne 2021 Kanada Investigating the cyclical hypothesis of client aggression as a 'loss spiral': Can child protection worker distress lead to more client aggression?	Health & Social Care in the community Julkaisutaso: Q1	Määrällinen tutkimus, kyselylomake	Tutkia lastensuojelutyöntekijän kokemaa henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Voiko lastensuojelutyöntekijän ahdistus johtaa työntekijän kokemaan työpaikkaväkivaltaan.	Lastensuojelutyöntekijöiden korkea stressitaso ja asiakasaggressio kokemukset ovat yleisiä. Stressi altistaa työpaikkaväkivaltaisiin tilanteisiin.

6	<p>Sicora, Alessandro & Nothdurfter, Urban & Rosina, Barbara & Sanfelici, Mara</p> <p>2022</p> <p>Italia</p> <p>Service user violence against social workers in Italy: Prevalence and characteristics of the phenomenon</p>	<p>Journal of social work</p> <p>Julkaisutaso: Q1</p>	<p>Määrällinen tutkimus, kyselytutkimus</p>	<p>selvittää asiakasväkivallan esiintyvyyttä ja muotoja sosiaalipalveluissa Italiassa. Tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on tuoda esiin asiakasväkivallan kasvava huoli ja sen vaikutukset sosiaalityöntekijöihin sekä antaa konkreettisia havaintoja ja tilastotietoja tästä ilmiöstä.</p>	<p>Sosiaalityöntekijöihin kohdistuva aggressio liittyy yleisiin olosuhteisiin. Tutkimustulokset korostavat tarvetta huolehtia sosiaalityöntekijöistä, jotka ovat alttiita väkivallalle työnsä vuoksi. Sosiaalityöntekijöiden ammatillisen osaamisen vahvistaminen on tärkeää väkivallan riskien arvioinnissa ja hallinnassa.</p>
7	<p>Yongwoo, Lee & Sun Mi, Kim & Doug, Hyun Han & Seo-Koo, Yoo, & HyunSoo, Kim.</p>	<p>Psychiatry Investigation</p> <p>Julkaisutaso:</p>	<p>Empiirinen tutkimus, Kyselytutkimus</p>	<p>Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää, ovatko sosiaalityöntekijät, jotka altistuvat epäsuorasti asiakkaidensa väkivallalle (esimerkiksi todistamalla tai kuulemalla väkivaltaisia</p>	<p>Kuvaava analyysi osoittaa, että 12,4 % otoksesta koki epäsuorasti asiakkaan väkivaltaa, nähdessään sen tai kuullessaan väkivaltaisesta</p>

	<p>2021</p> <p>Korea</p> <p>Effects of Indirect Experience of Client Violence on Social Workers' Posttraumatic Stress Disorder, Psychiatry Investig.</p>	Q1		<p>tapahtumia), alttiita posttraumaattisen stressihäiriön (PTSD) kehittymiselle samalla tavalla kuin ne, jotka joutuvat suoraan väkivallan uhreiksi.</p>	<p>tapauksesta, kun taas 6,0 % joutui suoraan uhriksi.</p> <p>Yhteenvedona tutkimus osoittaa, että sekä suora että epäsuora altistuminen asiakkaiden väkivallalle liittyvät posttraumaattisiin stressioireisiin sosiaalityöntekijöillä. Kuitenkin väkivallan ehkäisykoulutuksen saaminen voi vähentää tätä vaikutusta, mikä korostaa koulutuksen merkitystä työntekijöiden hyvinvoinnin tukemisessa lastensuojelualalla.</p>
--	--	----	--	--	--

Liite 3. Sisällönanalyysi

Minkälaista väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet?

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Lievä fyysinen väkivalta	Fyysinen väkivalta
Vakava fyysinen väkivalta	
Lyöminen	
Sylkeminen	
Lyöminen esineellä tai nyrkillä	
Kiinni kovasti pitäminen	
Potkiminen	
Pureminen	
Heitto esineellä	
Aseen käyttö	
Panttivankeus	
Tönnäyttäminen	
Uhkailu sanallisesti	
Kirjallinen uhkailu, kuten tappouhkaus	
Uhkailu puhelimessa	

Esineellä, aseella, veitsellä uhkailu	
Huutaminen	
Solvaus	
Kiroilu	
itsetuhoisen itsensä vahingoittamisen (kuten pään hakkaaminen) todistaminen	Todistaminen
itsemurhavammojen seurausten todistaminen	
Fyysisen väkivallan todistaminen	
vakavan seksuaalisen väkivallan väliintulo	Väliintulo
Stressi väkivaltaisista tilanteista	Psyykkiset vaikutukset
Vaaran, uupumuksen ja pelon tunteet	
Omaisuuuden hajottaminen	Taloudellinen väkivalta

Minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle?

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Ikä	
Sukupuoli	
Psyykinen ahdistus	
Työntekijän heikko empatiakyky	
Työntekijän oma hätä	
Introverttius	

Ekstroverttiys	Yksilön ominaisuudet
Itsetehokkuus	
Emotionaalisesti lämmin persoona	
Puhelias	
Merkittävät henkilökohtaiset ominaisuudet	
Osallistuva	
Liian pidättyvä	
Hiljainen	
Vakava	
Androgyynit	
Itsevarmuus	
Koulutuksen puute	Työntekijän koulutus
Ammatillinen asema	
Koulutus- ja tukiohjelma	
Johtajuus asema	
Puutteellinen ohjaus ja tuki	
Johdon toiminta	
Organisaation piirteet	
Strategioiden puute	
organisaation riittämätön kyky vastata kansalaisten tarpeisiin	

Byrokratia		
Työyksikön rakenteellinen muoto	Työn ominaiset piirteet	
Asiakasta rajoittavat tai hallitsevat työtehtävät		
Väkivaltaan liittyvien asenteiden hyväksyminen		
Organisaatiokulttuuriin liittyvä ahdistus		
Vanhempien kanssa kontaktiin liittyvä ahdistus		
Lasten kanssa kontaktissa olemiseen liittyvä ahdistus		
Työn kuormitus		
Työvoiman määrän epävakaas		
Asiakkaiden asumismuodot		Asiakkaiden piirteet
Uhkaavat vihamieliset vanhemmat		
Väkivaltaiset vanhemmat		
Palvelunkäyttäjien erityispiirteet		
Palvelunkäyttäjien ahdistuneisuus ja haavoittuvuus		
Väkivallan todistaminen	Työn haastavat tekijät	
Väkivaltatilanteesta kuuleminen		
Syyttämiskulttuuri		
Työhön liittyvät uhkaukset		
Työntekijöiden ahdistuneisuus		
Resurssien puute		

Itsemääräämisoikeuden puute	
Avoimuuden ja luottamuksen puute	
Kollegioiden läsnäolon puute	
Taloudellisten resurssien puute	
Ajan vaikutus väkivaltatilanteisiin altistumisessa aikaisemman väkivaltakokemuksen jälkeen	Työpaikalla vietetty aika
Sairausloman pitäminen	
Sairausloman pitämättä jättäminen	
Töissä viettämätön aika	
Työkokemus	
Työtehtävien suorittamiseen annettu aika	